

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

30 травня 2022 року

Справа №200/15297/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого судді Кравченко Т.О.,

розглянув в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами адміністративну справу за позовом Павловського Сергія Васильовича до Військової частини 3057 Національної гвардії України про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити певні дії,

встановив:

09 листопада 2021 року до Донецького окружного адміністративного суду надійшов адміністративний позов Павловського Сергія Васильовича (далі – позивач) до Військової частини 3057 Національної гвардії України (далі – відповідач), надісланий на адресу суду 03 листопада 2021 року, в якому позивач просив:

- визнати протиправними дії Військової частини 3057 щодо ненарахування та невиконання Павловському С.В. індексації грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 12 листопада 2018 року у розмірі 114 540,69 грн;

- зобов'язати Військову частину 3057 нарахувати та виплатити Павловському С.В. індексацію грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 01 березня 2018 року із застосуванням базового місяця для обчислення індексу споживчих цін для розрахунку індексації грошового забезпечення – січень 2008 року, з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року із застосуванням базового місяця для обчислення індексу споживчих цін для розрахунку індексації грошового забезпечення – березень 2018 року в сумі 114 540,69 грн з урахуванням раніше виплачених сум;

- зобов'язати Військову частину 3057 нарахувати та виплатити Павловському С.В. індексацію грошового забезпечення за період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року відповідно до абз. абз. 4-5 п. 5 Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078.

Заяви, клопотання учасників справи. Процесуальні дії у справі.

16 листопада 2021 року суд постановив ухвалу про залишення позовної заяви без руху.

Недоліки позовної заяви позивач усунув у строк та у спосіб, що визначені судом.

06 грудня 2021 року суд постановив ухвалу про прийняття позовної заяви та відкриття провадження у справі; вирішив розглядати справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами; встановив строк для подання заяв по суті справи; витребував у відповідача докази.

*306*5266473*1*2*

Про відкриття провадження в адміністративній справі учасники справи повідомлені з дотриманням вимог Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС).

З клопотанням про розгляд справи в судовому засіданні з повідомленням (викликом) сторін учасники справи до суду не зверталися, а тому на підставі ч. 5 ст. 260 КАС справа розглянута в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами.

Відповідно до ч. 8 ст. 262 КАС при розгляді справи за правилами прощеного позовного провадження суд досліджує докази і письмові пояснення, викладені у заявах по суті справи.

Стислий виклад позиції позивача та заперечень відповідача.

В обґрунтування заявлених вимог позивач зазначив, що в період з 16 грудня 2014 року по 12 листопада 2018 року він проходив військову службу у Військовій частині 3057.

Позивач доводив, що під час проходження ним військової служби відповідач виплачував грошове забезпечення не у повному обсязі, зокрема не виплачувала індексацію.

У відповідь на звернення позивача Військова частина 3057 надала довідку, ознайомившись з якою, позивач дійшов висновку, індексація грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 12 листопада 2018 року проводилась не у повному обсязі, внаслідок чого виникла заборгованість з її виплати.

Вважаючи такі дії (бездіяльність) відповідача протиправними, позивач звернувся до суду з цим позовом.

Позивач доводить, що має право на індексацію грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 01 березня 2018 року із застосуванням базового місяця – січень 2008 року, а в період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року – із застосуванням базового місяця – березень 2018 року та з урахуванням приписів абз. абз. 4-5 п. 5 Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078 (далі – Порядок № 1078).

Відповідач позов не визнав, надав відзив на позовну заяву.

Доводив, що у спірних правовідносинах діяв в межах повноважень, в порядку та способом, що визначені законодавством.

Відповідач наголошував, що обчислення індексації грошового забезпечення, в тому числі визначення базового місяця, належить до його виключної компетенції та є його дискреційними повноваженнями.

Зазначав, що в період з 16 грудня 2014 року по 12 листопада 2018 року Павловський С.В. проходив військову службу у Військовій частині 3057.

Під час нарахування індексації грошового забезпечення відповідач визначав базові місяці, виходячи з такого.

П. 3 постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2015 року № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів» (далі – Постанова КМУ № 1013) визначено, що міністрам, керівникам інших центральних органів виконавчої влади, головам обласних, Київської міської державних адміністрацій та інших державних органів у межах передбачених коштів державного бюджету, місцевих бюджетів та власних коштів вжити заходів для підвищення з 1 грудня 2015 р. розмірів посадових окладів (тарифних ставок, ставок заробітної плати), перегляду розмірів надбавок, доплат, премій, спрямувавши на зазначені цілі всі виплати, пов'язані з сумою індексації, яка склалась у грудні 2015 р., з тим, щоб розмір підвищення всіх складових заробітної плати у сумарному виразі для кожного працівника у грудні 2015 перевищив суму індексації, яку йому повинні були виплатити у грудні 2015 року.

Для проведення подальшої індексації заробітної плати обчислення індексу споживчих цін починається з січня 2016 року відповідно до Порядку № 1078.

Відповідач стверджував, що Постановою КМУ № 1013 Уряд фактично визначив підвищення з грудня 2015 року грошових доходів населення, задіяного в бюджетній сфері, з

урахуванням прогнозного рівня інфляції випереджаючим шляхом (сума підвищення доходу повинна перевищити суму індексації за грудень 2015 року), з тією метою, щоб з січня 2016 року розпочати знову обчислювати індекс споживчих цін для проведення індексації.

Крім того, Постановою КМУ № 1013 запроваджені єдині підходи при індексації грошових доходів населення у разі їх підвищення починаючи з грудня 2015 року, зокрема:

- підвищення грошових доходів населення, задіяного в бюджетній сфері, з урахуванням прогнозного рівня інфляції випереджаючим шляхом за грудень 2015 року;

- для проведення подальшої індексації доходів обчислення індексу споживчих цін починається з січня 2016 року відповідно до Порядку № 1078.

Відповідач зазначив, що відповідно до розпорядження т. в. о. командувача Національної гвардії України від 20 січня 2015 року № Р-2 військовослужбовцям Національної гвардії України здійснено підвищення рівня доходів за рахунок збільшення розміру щомісячних додаткових видів грошового забезпечення, зокрема премії.

В подальшому, наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 січня 2015 року № 72 затверджена Інструкція про розміри і порядок виплати додаткової грошової винагороди військовослужбовцям Національної гвардії України, якою врегульовано розмір та порядок нарахування та виплати грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України.

Згідно з розпорядженням командувача Національної гвардії України від 04 лютого 2016 року № Р-5, яке було видане на виконання вимог п. 6 протоколу № 3 засідання Кабінету Міністрів України від 20 січня 2016 року, підвищено розмір грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України за рахунок збільшення преміювання з 01 січня 2016 року.

На цих підставах відповідач стверджував, що саме січень 2016 року є остаточним місяцем підвищення грошових доходів (грошового забезпечення) випереджаючим шляхом з урахуванням прогнозного рівня інфляції. Відповідно, для проведення подальшої індексації доходів, обчислення індексу споживчих цін починається з січня 2016 року.

01 березня 2018 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» (далі – Постанова КМУ № 704), якою затверджено тарифну сітку розрядів і коефіцієнтів посадових окладів військовослужбовців, схему тарифних коефіцієнтів за військовим званням, та встановлено, що розміри посадових окладів, окладів за військовими званнями військовослужбовців, осіб рядового та начальницького складу визначаються шляхом множення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня 2018 рік, на відповідний тарифний коефіцієнт.

У в'язку з прийняттям цієї постанови грошове забезпечення військовослужбовців, в тому числі і позивача, збільшилося в абсолютному розмірі.

Оскільки сума індексації грошового забезпечення позивача за березень 2018 року становить 0,00 грн і відбувається підвищення грошового забезпечення за березень 2018 року в абсолютному виразі за рахунок постійних складових, то відповідно до п. 5 Порядку № 1078 березень 2018 року є місяцем підвищення грошових доходів (грошового забезпечення), і відповідно, обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з квітня 2018 року.

Відповідач доводив, що індексація грошового забезпечення позивача проводилась відповідно до п. 6 Порядку № 1078 та з урахуванням фінансових ресурсів на відповідний рік.

Щодо вимог позивача про зобов'язання нарахувати і виплатити індексацію грошового забезпечення за період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року із застосуванням щомісячної фіксованої суми індексації грошового забезпечення, відповідач зазначив таке.

Базовим місяцем для індексації грошового забезпечення в цей період є березень 2018 року.

П. 5 Порядку № 1078 встановлено, що у разі підвищення тарифних ставок (окладів),

пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, значення індексу споживчих цін у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 відсотків. Обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення зазначених грошових доходів населення.

Разом з цим, ст. 4 Закону України від 03 липня 1991 року № 1282-ХІІ «Про індексацію грошових доходів населення» (далі – Закон № 1282) передбачено, що індексація грошових доходів населення проводиться лише в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який установлюється в розмірі 103 відсотка.

У разі підвищення тарифних ставок (окладів) значення індексу у місяці підвищення береться за 1 або 100 %, тобто місяць підвищення вважається базовим і індексація в цьому місяці не проводиться, якщо сума підвищення заробітної плати (у базовому місяці враховуються всі складові заробітної плати, які не мають разового характеру) перевищить суму індексації. Починаючи з наступного за базовим місяця наростаючим підсумком розраховується індекс для проведення подальшої індексації.

За інформацією Держстату, індекс споживчих цін у березні 2018 склав 101,1, у квітні 2018 року – 100,8, у травні 2018 року – 100,0, у червні 2018 року – 100,0, у липні 2018 року – 99,3, у серпні 2018 року – 100,0, у вересні 2018 року – 101,9, у жовтні 2018 року – 101,7.

Відповідно до Порядку № 1078 розрахунок індексу споживчих цін здійснюється наростаючим підсумком, починаючи з місяця наступного за базовим.

Оскільки березень 2018 року є базовим місяцем (значення індексу споживчих цін у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 відсотків та індексація грошового забезпечення відповідно не нараховується), індекс споживчих цін у листопаді 2018 року склав 103,7 (1,008 x 1,00 x 1,00 x 0,993 x 1,00 x 1,019 x 1,017 x 100).

Таким чином, лише у жовтні 2018 року поріг індексації 103% (100,8 % x 100,0 % x 100,0 % x 99,3% x 100,0 % x 101,9 % x 101,7 % x 100) перевищено, а у позивача виникло право на індексацію грошового забезпечення. При цьому, оскільки індекс інфляції за жовтень 2018 року опубліковано у листопаді 2018 року, то індексацію необхідно було проводити з грудня 2018 року (п. 1-1 Порядку № 1078), а у такому випадку фіксована індексація не може бути застосована.

З огляду на викладене відповідач просив відмовити в позові.

Правом на подання відповіді на відзив та заперечення сторони не скористалися.

Обставини, встановлені судом, та зміст спірних правовідносин, з посиланням на докази, на підставі яких встановлені відповідні обставини. Докази відхилені судом, та мотиви їх відхилення.

На виконання вимог ст. 90 КАС суд оцінив докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні; оцінив належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, виходячи з того, що жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили.

Відповідно до положень ч. 1 ст. 77 КАС кожна особа повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 78 цього Кодексу.

За правилами абз. 1 ч. 2 ст. 77 КАС в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача.

З'ясовуючи чи мали місце обставини, якими обґрунтовуються вимоги та заперечення, якими доказами вони підтверджуються, а також чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження, суд встановив таке.

Позивач – Павловський Сергій Васильович, 27 листопада 1972 року народження, що

встановлено на підставі паспорта громадянина України серії ВК 335867; реєстраційний номер облікової картки платників податків: 2662914595.

Позивач має право на пільги, встановлені законодавством України для ветеранів війни – учасників бойових дій, що підтверджено посвідченням серії МВ № 010836, виданим Головним управлінням Національної гвардії України 18 травня 2015 року.

Відповідач – Військова частина 3057 Національної гвардії України (ідентифікаційний код: 23313948).

В період з 16 грудня 2014 року по 12 листопада 2018 року позивач проходив військову службу за контрактом у Національній гвардії України (Військова частина 3057).

Ухвалою від 06 грудня 2021 року суд витребував у відповідача наказ про зарахування позивача до списків особового складу Військової частини 3057 та на всі види забезпечення.

Відповідач такий наказ суду не надав, однак листом від 21 листопада 2021 року № 40/57/12-4483 повідомив, що всі документи Військової частини 3057 до 2018 року передані на архівне зберігання до Центрального архівного відділу Національної гвардії України.

Факт того, що Павловський С.В. проходив військову службу, був включений до списків особового складу Військової частини 3057 та перебував на всіх видах забезпечення з 16 грудня 2014 року, сторонами визнається. Суд не має обґрунтованого сумніву щодо достовірності цієї обставини та добровільності її визнання, а тому відповідно до ч. 1 ст. 78 КАС визнає її такою, що не підлягає доказуванню.

Згідно з наказом командира Військової частини 3057 від 12 листопада 2018 року № 239 (по стройовій частині) був припинений (розірваний) контракт про проходження військової служби у Національній гвардії України з начальником зв'язку штабу капітаном Павловським С.В., звільненим відповідно до пп. «б» п. 2 ч. 5 ст. 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» наказом командувача Національної гвардії України від 30 листопада 2018 року № 174 (по особовому складу), та з 12 листопада 2018 року позивач був виключений зі списків особового складу частини та всіх видів забезпечення.

Спірні правовідносини виникли з приводу індексації грошового забезпечення позивача в період проходження військової служби у Військовій частині 3057 з 01 грудня 2015 року по 12 листопада 2018 року.

Як свідчить довідка-розрахунок індексації грошового забезпечення Павловського С.В. за період з 01 січня 2015 року по 12 листопада 2018 року, відповідач нараховував та виплачував індексацію наступним чином:

лютий 2015 року – не індексується;

березень 2015 року – не індексується;

квітень 2015 року – величина приросту індексу споживчих цін – 5,3, прожитковий мінімум – 1,218,00 грн, сума індексації – 64,55 грн, виплачено індексацію – 64,55 грн, до виплати – 0,00 грн;

травень 2015 року – величина приросту індексу споживчих цін – 16,7, прожитковий мінімум – 1,218,00 грн, сума індексації – 203,41 грн, виплачено індексацію – 203,41 грн, до виплати – 0,00 грн;

червень 2015 року – не індексується, сума індексації – 387,54 грн, виплачено індексацію – 401,94 грн, до виплати – -14,40 грн;

липень 2015 року – не індексується, сума індексації – 387,54 грн, виплачено індексацію – 364,54 грн, до виплати – 14,00 грн;

серпень 2015 року – не індексується, сума індексації – 0,00 грн, виплачено індексацію – 378,94 грн, до виплати – -378,94 грн;

вересень 2015 року – не індексується, сума індексації – 0,00 грн, виплачено індексацію – -378,94 грн, до виплати – 378,94 грн;

жовтень 2015 року – не індексується, сума індексації – 0,00 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 0,00 грн;

листопад 2015 року – величина приросту індексу споживчих цін – 2,3, прожитковий мінімум – 1 378,00 грн, сума індексації – 31,69 грн, виплачено індексацію – грн, до виплати –

травень 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 210,00, прожитковий мінімум – 1 684,00 грн, сума індексації – 3 536,40 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 536,40 грн;

червень 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 221,50, прожитковий мінімум – 1 648,00 грн, сума індексації – 3 730,06 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 536,40 грн;

липень 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 221,50, прожитковий мінімум – 1 648,00 грн, сума індексації – 3 730,06 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 730,06 грн;

серпень 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 221,50, прожитковий мінімум – 1 648,00 грн, сума індексації – 3 730,06 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 730,06 грн;

вересень 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 231,40, прожитковий мінімум – 1 648,00 грн, сума індексації – 3 896,78 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 896,78 грн;

жовтень 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 231,40, прожитковий мінімум – 1 648,00 грн, сума індексації – 3 896,78 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати 3 896,78 грн;

листопад 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 231,40, прожитковий мінімум – 1 648,00 грн, сума індексації – 3 896,78 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 896,78 грн;

грудень 2017 року – величина приросту індексу споживчих цін – 241,70, прожитковий мінімум – 1 762,00 грн, сума індексації – 4 258,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 4 258,75 грн;

січень 2018 року – величина приросту індексу споживчих цін – 241,70, прожитковий мінімум – 1 762,00 грн, сума індексації – 4 258,75 грн, виплачено – 0,00 грн, до виплати – 4 285,75 грн;

лютий 2018 року – величина приросту індексу споживчих цін – 241,70, прожитковий мінімум – 1 762,00 грн, сума індексації – 4 258,75 грн, виплачено 0,00 грн, до виплати – 4 258,75 грн;

березень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

квітень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

травень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

червень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

липень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

серпень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

вересень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

жовтень 2018 року – не індексується, сума індексації – 3 335,75 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 3 335,75 грн;

листопад 2018 року – не індексується, сума індексації – 1 334,30 грн, виплачено індексацію – 0,00 грн, до виплати – 1 334,30 грн

Отже, за розрахунком відповідача, всього позивачеві за період з 01 січня 2015 року по 12 листопада 2018 року нарахована індексація в сумі 115 832,36 грн, фактично виплачено - 1 291,67 грн, до виплати (заборгованість) – 114 540,69 грн.

Наведені вище відомості щодо виплати індексації грошового забезпечення за період з

січня 2017 року по листопад 2018 року підтверджені довідкою про розмір грошового забезпечення Павловського С.В. за період з служби з 01 січня 2017 року по 12 листопада 2018 року (від 12 грудня 2021 року № 1294/1).

Ухвалою від 06 грудня 2021 року суд витребував у відповідача архівну відомість, атестат, довідку тощо про грошове забезпечення, яке було нараховано і виплачено Павловського С.В. за період 01 грудня 2015 року по 12 листопада 2018 року (із зазначенням виду і розміру його окремих складових).

Довідку про доходи Павловського С.В. за період з 01 грудня 2015 року по 31 грудня 2016 року відповідач не надав, обґрунтовуючи це тим, що особисті картки на грошове забезпечення за 2015-2016 роки надіслані до Центрального архівного відділу Національної гвардії України.

Згідно з довідкою Військової частини 3057 від 08 жовтня 2021 року № 1019 станом на 01 лютого 2018 року розмір грошового забезпечення Павловського С.В. складав 14 731,50 грн, після підвищення посадового окладу станом на 01 березня 2018 року розмір його грошового забезпечення склав 15 849,00 грн.

Будь-які інші докази щодо предмета доказування учасники справи не надали.

Норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування.

Висновки суду по суті позовних вимог.

Ч. 2 ст. 19 Конституції України установлено, що органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-ХІІ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (далі – Закон № 2011) визначає основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, встановлює єдину систему їх соціального та правового захисту, гарантує військовослужбовцям та членам їх сімей в економічній, соціальній, політичній сферах сприятливі умови для реалізації їх конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни та регулює відносини у цій галузі.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону № 2011 до складу грошового забезпечення входять: посадовий оклад, оклад за військовим званням; щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення.

Абз. 2 ч. 3 ст. 9 Закону № 2011 передбачає, що грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону.

Правові, економічні та організаційні основи підтримання купівельної спроможності населення України в умовах зростання цін з метою дотримання встановлених Конституцією України гарантій щодо забезпечення достатнього життєвого рівня населення України визначає Закон України від 03 липня 1991 року № 1282-ХІІ «Про індексацію грошових доходів населення» (далі – Закон № 1282).

Згідно зі ст. 1 Закону № 1282 індексація грошових доходів населення – встановлений законами та іншими нормативно-правовими актами України механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів і послуг.

Індекс споживчих цін – показник, що характеризує динаміку загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невиробничого споживання;

Поріг індексації – величина індексу споживчих цін, яка надає підстави для проведення індексації грошових доходів населення.

Об'єкти індексації грошових доходів населення визначає ст. 2 Закону № 1282, відповідно до якої індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані ними в гривнях на території України і які не мають разового характеру, в тому числі оплата праці (грошове забезпечення).

Ст. 2 Закону № 1282 передбачено, що індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

Відповідно до ст. 3 Закону № 1282 індекс споживчих цін обчислюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

Підстави для проведення індексації визначає ст. 4 Закону № 1282.

Згідно з ч. 1 ст. 4 Закону № 1282 в редакції, що була чинною до 01 січня 2016 року, індексація грошових доходів населення проводиться в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який встановлюється в розмірі 101 відсотка.

На підставі п. 21 розділу I Закону України від 24 грудня 2015 року № 911-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», який набрав чинності 01 січня 2016 року, у ч. 1 ст. 4 Закону № 1282 цифри «101» замінені цифрами «103».

Таким чином, до 01 січня 2016 року індексація грошових доходів населення проводилась в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищувала поріг індексації, який був встановлений в розмірі 101%; з 01 січня 2016 року поріг індексації встановлений в розмірі 103%.

Відповідно до ч. 2 ст. 4 Закону № 1282 обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком, починаючи з місяця введення в дію цього Закону (тобто з січня 2003 року).

Згідно з ч. 3 ст. 4 Закону № 1282 для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений у частині першій цієї статті.

Відповідно до ч. 4 ст. 4 Закону № 1282 підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

Джерела коштів на проведення індексації грошових доходів населення визначає ст. 5 Закону № 1282.

Згідно з ч. 2 ст. 5 Закону № 1282 підприємства, установи та організації, що фінансуються чи дотуються з Державного бюджету України, підвищують розміри оплати праці (грошового забезпечення) у зв'язку з індексацією за рахунок власних коштів і коштів Державного бюджету України.

Відповідно до ч. 5 ст. 5 Закону № 1282 проведення індексації грошових доходів населення здійснюється у межах фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на відповідний рік.

Згідно з ч. 1 ст. 6 Закону № 1282 у разі виникнення обставин, передбачених ст. 4 цього Закону, грошові доходи населення визначаються як результат добутку розміру доходу, що підлягає індексації в межах прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення, та величини індексу споживчих цін.

Ч. 2 ст. 6 Закону № 1282 передбачено, що порядок проведення індексації грошових доходів населення визначається Кабінетом Міністрів України.

Такий порядок затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078 (далі – Порядок № 1078).

Відповідно до п. 1 Порядку № 1078 цей Порядок визначає правила обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації та сум індексації грошових доходів населення і поширюється на підприємства, установи та організації незалежно від форми власності і господарювання, а також на фізичних осіб, що використовують працю найманих працівників.

Згідно з п. 1-1 Порядку № 1078 підвищення грошових доходів громадян у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін.

Індексація грошових доходів населення проводиться у разі, коли величина індексу

споживчих цін перевищила поріг індексації, який встановлюється в розмірі 101 відсотка.

11 лютого 2016 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 77 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 р. № 1078 і від 9 грудня 2015 р. № 1013» (далі – Постанова КМУ № 77).

Постановою КМУ № 77 внесені зміни до п. 1-1 Порядку № 1078, а саме в абзаці другому цього пункту цифри «101» замінені цифрами «102».

Відповідно до п. 2 Постанови КМУ № 77 вказані зміни застосовуються з 01 січня 2016 року.

Індекс споживчих цін обчислюється Держстатом і не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним, публікується в офіційних періодичних виданнях.

Обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації грошових доходів населення провадиться наростаючим підсумком починаючи з березня 2003 року - місяця опублікування Закону України від 06 лютого 2003 року № 491-IV «Про індексацію грошових доходів населення».

Для проведення подальшої індексації грошових доходів населення обчислення індексу споживчих цін починається за місяцем, у якому індекс споживчих цін перевищив поріг індексації, зазначений в абзаці другому цього пункту.

Відповідно до п. 2 Порядку № 1078 індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру, в тому числі грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, посадових осіб митної служби.

Згідно з п. 4 Порядку № 1078 індексації підлягають грошові доходи населення у межах прожиткового мінімуму, встановленого для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

У межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, серед іншого індексуються оплата праці (грошове забезпечення).

Частина грошових доходів, яка перевищує прожитковий мінімум, встановлений для відповідних соціальних і демографічних груп населення, індексації не підлягає.

Сума індексації грошових доходів громадян визначається як результат множення грошового доходу, що підлягає індексації, на величину приросту індексу споживчих цін, поділений на 100 відсотків.

П. 5 Порядок № 1078 було передбачено, що у разі підвищення розмірів мінімальної заробітної плати, пенсії, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, стипендій, а також у разі зростання грошових доходів населення без перегляду їх мінімальних розмірів місяць, в якому відбулося підвищення, вважається базовим при обчисленні індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення. У базовому місяці значення індексу споживчих цін приймається за 1 або 100 відсотків. Індексація грошових доходів, отриманих громадянами за цей місяць, не провадиться. З наступного місяця здійснюється обчислення наростаючим підсумком індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації.

У разі коли підвищення розмірів мінімальних соціальних гарантій, зазначених в абзаці першому цього пункту, не супроводжується зростанням грошових доходів громадян, передбачених п. 2 цього Порядку, грошові доходи індексуються на загальних підставах відповідно до п. п. 1-1 і 4 цього Порядку.

У разі коли грошовий дохід з урахуванням суми підвищення менше суми грошового доходу з урахуванням індексації до його підвищення, у базовому місяці сума загального доходу визначається з таким розрахунком, щоб сума грошового доходу з урахуванням індексації не перевищувала загального доходу до його підвищення.

Місяць, в якому відбувається підвищення грошових доходів працівників у зв'язку із розширенням зони обслуговування, збільшенням обсягу робіт, суміщенням професій (посад), виконанням обов'язків тимчасово відсутнього працівника, оплатою за роботу за сумісництвом на одному підприємстві, в установі, організації, а також за рахунок збільшення

розміру премії, не вважається базовим під час обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації (у разі, коли не відбувається підвищення тарифної ставки (окладу)).

09 грудня 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів» (далі – Постанова КМУ № 1013), яка набрала чинності 15 грудня 2015 року.

На підставі п. 3 Постанови КМУ № 1013 внесені зміни до Порядку № 1078.

Зокрема, відповідно до пп. 2 п. 3 Постанови КМУ № 1013 пункт 5 Порядку № 1078 був викладений в такій редакції:

«5. У разі підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, значення індексу споживчих цін у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 відсотків.

Обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення зазначених грошових доходів населення.

Сума індексації у місяці підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, не нараховується, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індексації, що склалась у місяці підвищення доходу.

Якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індексації, що склалась у місяці підвищення доходу, сума індексації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу.

У разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі коли відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), у місяці підвищення враховуються всі складові заробітної плати, які не мають разового характеру.

До чергового підвищення тарифних ставок (окладів), пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, до визначеної суми індексації додається сума індексації, яка складається внаслідок перевищення величини індексу споживчих цін порогу індексації, зазначеного у пункті 1-1 цього Порядку.

Приклади проведення індексації грошових доходів громадян у разі їх підвищення наведено у додатку 4 [...].»

Згідно з п. 6 Постанови КМУ № 1013 ця постанова застосовується з 01 грудня 2015 року.

Аналіз наведених вище правових норм зумовлює такі висновки:

- на підприємства, установи, організації незалежно від форм власності покладається обов'язок проводити індексацію заробітної плати (грошового забезпечення) у разі перевищення величини індексом споживчих цін встановленого порогу індексації;

- індексація грошового забезпечення є однією з основних державних гарантій щодо оплати праці (грошового забезпечення). Проведення індексації у зв'язку зі зростанням споживчих цін (інфляцією) є обов'язковою для всіх юридичних осіб – роботодавців, незалежно від форми власності та виду юридичної особи;

- відсутність окремого порядку індексації грошового забезпечення військовослужбовців дає підстави для нарахування індексації грошового забезпечення із застосуванням Порядку № 1078;

- сума індексації грошового забезпечення є складовою частиною грошового забезпечення і відповідно до Закону № 1282 підлягає обов'язковому нарахуванню та виплаті;

- правове регулювання виплати індексації визначає умови (якщо величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації), з настанням яких виникає право на щомісячне

отримання суми індексації у структурі заробітної плати (грошового забезпечення) до настання обставин (підвищення тарифних ставок, окладів), за яких виплата розрахованої суми індексації припиняється до повторного настання обставин, які обумовлюють повторне виникнення права на отримання індексації.

Як зазначив Верховний Суд у постановках від 19 червня 2019 року (справа № 825/1987/17), від 20 листопада 2019 року (справа № 620/1892/19), від 05 лютого 2020 року (справа № 825/565/17), індексація грошового забезпечення, як складова грошового забезпечення військовослужбовців, є однією з основних державних гарантій щодо оплати їх праці, а отже підлягає обов'язковому нарахуванню і виплаті.

Крім того, слід зазначити, що Європейський суд з прав людини у рішенні від 08 листопада 2005 року у справі «Кечко проти України» (заява №63134/00) зауважив, що в межах свободи дій держави визначати, які надбавки виплачувати своїм працівникам з державного бюджету. Держава може вводити, призупиняти чи закінчити виплату таких надбавок, вносячи відповідні зміни до законодавства. Однак, якщо чинне правове положення передбачає виплату певних надбавок і дотримано всі вимоги, необхідні для цього, органи державної влади не можуть свідомо відмовляти у цих виплатах, доки відповідні положення є чинними (п. 23). Також Суд не прийняв аргумент Уряду України щодо відсутності бюджетних асигнувань, оскільки органи державної влади не можуть посилалися на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань.

Враховуючи положення Порядку № 1078, місяць, у якому підвищилося грошове забезпечення з урахуванням виплат, що входять до його складу (посадовий оклад, оклад за військовим званням; щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення), є базовим. У разі підвищення військовослужбовцю грошового забезпечення, для визначення базового місяця при проведенні індексації здійснюється порівняння суми підвищення грошового забезпечення та суми індексації, що нараховується в місяці збільшення грошового доходу. При проведенні такого порівняння береться грошове забезпечення до підвищення у розрахунку за повний відпрацьований місяць та величина приросту індексу споживчих цін, на який нараховується індексація. Якщо відбувається підвищення грошового забезпечення на суму меншу, ніж сума індексації, має бути здійснено підвищення грошового забезпечення та додано суму індексації, визначену з урахуванням суми підвищення грошового забезпечення.

При цьому реалізація особою права, що пов'язане з отриманням бюджетних коштів, яке базується на спеціальних, чинних на час виникнення спірних правовідносин, нормативно-правових актах національного законодавства, не може бути поставлена у залежність від бюджетних асигнувань.

Аналогічний правовий висновок міститься в постанові Верховного Суду від 12 грудня 2018 року у справі № 825/874/17.

Отже, позивач має право на індексацію грошового забезпечення в порядку, визначеному Законом № 1282 та Порядком № 1078.

Павловський С.О. звернувся до суду з вимогами визнати протиправними дії Військової частини 3057 щодо ненарахування та невиплати індексації грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 12 листопада 2018 року у розмірі 114 540,69 грн.

Перевіряючи правомірність поведінки відповідача у спірних правовідносинах на відповідність критеріям, наведеним у ч. 2 ст. 2 КАС, суд зазначає таке.

Нарахування та виплата індексації грошового забезпечення позивача за період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року включно.

Відповідно до п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2007 року № 1294 «Про упорядкування структури та умов грошового забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» (далі – Постанова КМУ №

1294) грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу складається з посадового окладу, окладу за військовим (спеціальним) званням, щомісячних (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії) та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

Перелік одноразових додаткових видів грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил затверджено Додатком 25 до Постанови КМУ № 1294.

Згідно з абз. 5 п. 5 Порядку № 1078 у разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі коли відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), у місяці підвищення враховуються всі складові заробітної плати, які не мають разового характеру.

У свою чергу, схема посадових окладів осіб офіцерського складу Збройних Сил України затверджена Постановою КМУ № 1294, яка набрала чинності з 01 січня 2008 року.

Отже, з набранням чинності Постановою КМУ № 1294 відбулись зміни розміру тарифних ставок (посадових окладів) відповідних категорій військовослужбовців.

Згідно з п. 14 Порядку № 1078 роз'яснення щодо застосування цього Порядку надає Мінсоцполітики.

Відповідно до роз'яснення Мінсоцполітики № 48/о/66-17 від 08 серпня 2017 року зміна розміру доплат, надбавок та премій не впливає на початок обчислення індексації, якщо не підвищується посадовий оклад.

У роз'ясненні Мінсоцполітики № 28/о/66-18 від 18 квітня 2018 року зазначено, що у разі зростання грошового забезпечення за рахунок інших його складових, без підвищення посадового окладу, сума індексації не зменшується на розмір підвищення грошового забезпечення.

Зі змісту роз'яснення Мінсоцполітики № 024-106 від 09 лютого 2005 року слідує, що зміна розміру премії за рахунок фінансових можливостей підприємства не є підставою вважати місяць базовим, при розрахунку індексу для проведення індексації.

У листі Мінсоцполітики від 29 грудня 2017 року № 122/о/66-17 зазначено:

«Отже, якщо посадові оклади військовослужбовців востаннє підвищувалися у січні 2008, то сума індексації, у грудні 2017 становить 4258,75 грн (1762 x 241,7 : 100). У разі, коли посадовий оклад військовослужбовцям встановлювався у лютому 2009 року, сума індексації у грудні 2017 року становить 3087,02 грн. (1762 x 175,2 : 100). Для військовослужбовців, яких було прийнято на військову службу у грудні 2015 року, лютому 2016 року обчислення індексу споживчих цін для проведення індексації має здійснюватися з місяця, наступного за місяцем підвищення посадового окладу за посадою, яку займає військовослужбовець».

Таким чином, визначення базового місяця залежить тільки від зміни розміру тарифної ставки (посадового окладу), яка вперше відбулась у січні 2008 року на підставі Постанови КМУ № 1294, яка набрала чинності 01 січня 2008 року та втратила чинність 01 березня 2018 року згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704.

Аналіз положень абз. 3 п. 10-1 Порядку № 1078 в редакції Постанови КМУ № 526 та п. 10-2 Порядку № 1078 в редакції Постанови КМУ № 1013 зумовлює висновок, що до грудня 2015 року обчислення індексу споживчих цін для індексації заробітної плати (грошового забезпечення) новоприйнятих працівників здійснювалося з місяця прийняття працівника на роботу, з грудня 2015 року – з місяця, наступного за місяцем підвищення тарифної ставки (окладу), за посадою, яку займає працівник.

Підвищення тарифних ставок (окладів) військовослужбовців за період з січня 2008 року по березень 2018 року не відбувалось, що є підставою для встановлення базового місяця для проведення індексації – січень 2008 року.

При цьому, підвищення грошових доходів населення у зв'язку з індексацією здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому опубліковано індекс споживчих цін.

Згідно з абз. абз. 4-5 п. 5 Порядку № 1078 якщо розмір підвищення грошового доходу

не перевищує суму індексації, що склалась у місяці підвищення доходу, сума індексації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу. У разі зростання заробітної плати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі коли відбувається підвищення тарифної ставки (окладу), у місяці підвищення враховуються всі складові заробітної плати, які не мають разового характеру.

Таким чином, Павловський С.В. має право на індексацію грошового забезпечення із застосуванням січня 2008 року як базового місяця в період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року включно.

Суд встановив, що Військова частина 3057 проводила нарахування індексації грошового забезпечення позивача в період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року, однак помилково як базовий місяць застосовувала – січень 2016 року.

Викладені у відзиві на позовну заяву доводи відповідача про те, що в цей період в якості базового місяця має застосовуватися січень 2016 року суд відхиляє, оскільки, як вже було вказано судом, визначення базового місяця залежить тільки від зміни розміру тарифної ставки (посадового окладу), яка вперше відбулась у січні 2008 року на підставі Постанови КМУ № 1294. При цьому зростання грошового забезпечення (доходу) військовослужбовців внаслідок підвищення додаткових видів грошового забезпечення, зокрема щомісячної додаткової винагороди, чи премії, не впливає на визначення базового місяця.

Суд не приймає посилення відповідача на дискреційні повноваження щодо визначення базового місяця для обрахунку індексації, з огляду на наступне.

Відповідно до правової позиції Верховного Суду, викладеної у постановках від 13 лютого 2018 року у справі № 361/7567/15-а, від 07 березня 2018 року у справі № 569/15527/16-а, від 20 березня 2018 року у справі № 461/2579/17, від 20 березня 2018 року у справі № 820/4554/17, від 03 квітня 2018 року у справі № 569/16681/16-а, від 12 квітня 2018 року у справі № 826/8803/15, дискреційні повноваження – це можливість діяти за власним розсудом, в межах закону, можливість застосувати норми закону та вчинити конкретні дії (або дію) серед інших, кожні з яких окремо є відносно правильними (законними).

Європейський суд з прав людини неодноразово висловлював позицію з цього питання, згідно якої національні суди повинні проконтролювати, чи не є викладені у них висновки адміністративних органів щодо обставин у справі довільними та нераціональними, непідтвердженими доказами або ж такими, що є помилковими щодо фактів; у будь-якому разі суди повинні дослідити такі акти, якщо їх об'єктивність та обґрунтованість є ключовим питанням правового спору (п. п. 156-157, 159 рішення у справі «Sigma Radio Television Ltd. v. Cyprus», № 32181/04; п. п. 47-56 рішення у справі «Putter v. Bulgaria», № 38780/02).

Поняття дискреційних повноважень наведено, зокрема, у Рекомендаціях Комітету Міністрів Ради Європи № R (80)2, яка прийнята Комітетом Міністрів 11 березня 1980 року на 316-й нараді, відповідно до яких під дискреційними повноваженнями слід розуміти повноваження, які адміністративний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду, тобто, коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за даних обставин.

Отже, дискреційними повноваженнями є право суб'єкта владних повноважень обирати у конкретній ситуації між альтернативами, кожна з яких є правомірною. Прикладом такого права є повноваження, які закріплені у законодавстві із застосуванням слова «може».

Однак, у цій справі відповідач помилково вважає свої повноваження дискреційними, оскільки відповідач не наділений повноваженнями за конкретних фактичних обставин діяти не за законом, а на власний розсуд.

Також суд відхиляє аргументи відповідача, які стосуються відсутності у Національної гвардії України фінансового ресурсу на виплату індексації грошового забезпечення військовослужбовців.

На переконання суду, цей аргумент, не може бути прийнятий, оскільки органи

державної влади не можуть посилатися на відсутність коштів як на причину невиконання своїх зобов'язань.

За встановлених фактичних обставин та відповідно до ч. 2 ст. 9 КАС належним та ефективним способом захисту порушеного права позивача є визнання протиправними дій Військової частини 3057, які полягали у нарахуванні та виплаті Павловському С.В. індексації грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року включно без застосування базового місяця – січень 2008 року.

Порушене право позивача підлягає поновленню шляхом зобов'язання Військової частини 3057 нарахувати Павловському С.В. індексацію грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року включно із застосуванням базового місяця – січень 2008 року, та виплатити її з урахуванням фактично виплачених сум.

Нарахування та виплата індексації грошового забезпечення позивача за період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року включно.

01 березня 2018 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2017 року № 704 «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб» (далі – Постанова КМУ № 704).

Згідно з п. 4 Постанови КМУ № 704 розміри посадових окладів, окладів за військовими (спеціальними) званнями військовослужбовців, осіб рядового та начальницького складу визначаються шляхом множення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 01 січня 2018 року, на відповідний тарифний коефіцієнт згідно з додатками 1, 12, 13 і 14.

Отже, Постановою КМУ № 704 визначено інший порядок встановлення та розмір посадового окладу військовослужбовців, осіб рядового та начальницького складу, а також змінено (підвищено) розміри посадових окладів, окладів за військовим (спеціальним) званням відповідних категорій військовослужбовців.

Абз. 1 п. 5 Порядку № 1078 визначено, що у разі підвищення тарифних ставок (окладів), стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначених у пункті 2 цього Порядку, значення індексу споживчих цін у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 відсотків.

Оскільки підвищення посадового окладу позивача з березня 2018 року відбулося у зв'язку із прийняттям Постанови КМУ № 704, якою змінено (підвищено) розміри окладів, окладів за військовим (спеціальним) званням відповідних категорій військовослужбовців саме березень 2018 року є місяцем підвищення доходів позивача (базовим місяцем), а тому значення індексу споживчих цін у цьому місяці приймається за 1 або 100 відсотків.

Згідно з абз. 2 п. 5 Порядку № 1078 обчислення індексу споживчих цін для проведення подальшої індексації здійснюється з місяця, наступного за місяцем підвищення зазначених грошових доходів населення.

Водночас, відповідно до офіційних даних, що містяться на сайті Державної служби статистики України, з квітня 2018 року по листопад 2018 року індекс споживчих цін не перевищував 103%.

Своєю чергою питання виплати суми індексації у місяці підвищення грошових доходів, а також виплати визначеної суми індексації до чергового підвищення тарифних ставок (окладів) врегульовано абзацами 3, 4 та 6 п. 5 Порядку № 1078: сума індексації у місяці підвищення грошових доходів, зазначених у абзаці першому цього пункту, не нараховується, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення доходу.

Якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індексації, що склалась у місяці підвищення доходу, сума індексації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу.

До чергового підвищення тарифних ставок (окладів), стипендій, виплат, що здійснюються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, крім щомісячних страхових виплат потерпілим на виробництві (з урахуванням виплат на необхідний догляд за потерпілим) та членам їх сімей, до визначеної суми індексації додається сума індексації, яка складається внаслідок перевищення величини індексу споживчих цін порогу індексації, зазначеного у пункті 1-1 цього Порядку.

З огляду на викладене для вирішення питання про наявність підстав для виплати індексації у місяці підвищення доходу (базовому місяці) необхідно враховувати дві складові: розмір підвищення грошового доходу особи та суму індексації, що склалася у місяці підвищення цього грошового доходу і встановлювати, чи перевищує розмір підвищення грошового доходу особи суму індексації, що склалася у місяці його підвищення.

Так, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення доходу, то індексація не нараховується; якщо ж розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індексації, що склалася у місяці підвищення доходу, то сума індексації у цьому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу і розраховується як різниця між сумою індексації і розміром підвищення доходу. При цьому, до чергового підвищення тарифних ставок (окладів) до визначеної суми індексації додається сума індексації, яка складається внаслідок перевищення величини індексу споживчих цін порогу індексації, зазначеного у п. 1-1 Порядку № 1078.

Відповідно до вимог Закону № 1282 та Порядку № 1078 обов'язок визначення розміру підвищення грошового доходу працівника та суми індексації, що склалася у місяці підвищення цього грошового доходу, а також встановлення факту перевищення розміру підвищення грошового доходу працівника над сумою індексації, що склалася у місяці його підвищення з метою вирішення питання про наявність підстав для виплати індексації у місяці підвищення доходу (базовому місяці) покладається безпосередньо на роботодавця.

Таким чином, Павловський С.В. має право на індексацію грошового забезпечення за період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року включно із застосуванням базового місяця – березень 2018 року.

Суд встановив, що в період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року включно Військова частина 3057 здійснювала нарахування індексації грошового забезпечення позивача із застосуванням базового місяця – березень 2018 року.

При цьому, оскільки березень 2018 року є базовим місяцем (значення індексу споживчих цін у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 відсотків та індексація грошового забезпечення відповідно не нараховується).

Індекс споживчих цін у березні 2018 склав 101,1, у квітні 2018 року – 100,8, у травні 2018 року – 100,0, у червні 2018 року – 100,0, у липні 2018 року – 99,3, у серпні 2018 року – 100,0, у вересні 2018 року - 101,9, у жовтні 2018 року – 101,7.

Розрахунок індексу споживчих цін здійснюється наростаючим підсумком, починаючи з місяця наступного за базовим.

Оскільки березень 2018 року є базовим місяцем (значення індексу споживчих цін у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 відсотків та індексація грошового забезпечення відповідно не нараховується), індекс споживчих цін у листопаді 2018 року склав 103,7 (1,008 x 1,00 x 1,00 x 0,993 x 1,00 x 1,019 x 1,017 x 100).

При цьому, оскільки індекс інфляції за листопад 2018 року був опублікований у грудні 2018 року, то індексацію необхідно було проводити з грудня 2018 року (п. 1-1 Порядку № 1078).

Отже, відповідач довів правомірність своїх дій під час індексації грошового забезпечення позивача в період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року включно.

За цих обставин суд приходить до висновку, що фактичних підстав для виплати Павловському С.В. індексації грошового забезпечення за період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року не було, оскільки індекс споживчих цін не перевищував 103%.

З огляду на встановлені фактичні обставини та виходячи зі змісту правових норм, які

регулювали спірні правовідносини, суд дійшов висновку, що вимоги позивача про визнання протиправними дій Військової частини 3057 щодо ненарахування та невиконання індексації грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 12 листопада 2018 року у розмірі 114 540,69 грн не підлягають задоволенню.

По-перше, 114 540,69 грн – недоплачена сума індексації, вказана у довідці Військової частини 3057, визначена за період з 01 січня 2015 року по 12 листопада 2018 року, тобто за період, триваліший за спірний.

По-друге, наведений у довідці Військової частини 3057 розрахунок індексації грошового забезпечення не відповідає приписам Закону № 1282 та Порядку № 1078 (невірно визначений базовий місяць для розрахунку суми індексації в період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року; невірно визначена сума індексації, що належить до виплати, в період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року).

Як вже було вказано вище, належним та ефективним способом захисту порушеного права позивача є покладання на відповідача обов'язку нарахувати індексацію грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року включно із застосуванням базового місяця – січень 2008 року.

Як наслідок, не підлягають задоволенню позовні вимоги в частині покладання на відповідача обов'язку нарахувати та виплатити Павловському С.В. індексацію грошового забезпечення за період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року із застосуванням базового місяця – березень 2018 року в сумі 114 540,69 грн з урахуванням раніше виплачених сум, а також нарахувати та виплатити індексацію грошового забезпечення за період з 01 березня 2018 року по 12 листопада 2018 року відповідно до абз. абз. 4-5 п. 5 Порядку № 1078.

Таким чином, позовні вимоги підлягають задоволенню частково.

Щодо дотримання строку звернення до суду.

Спірні правовідносини виникли у зв'язку з невиконанням позивачу індексації грошового забезпечення.

Відповідно ч. 1 ст. 122 КАС позов може бути подано в межах строку звернення до адміністративного суду, встановленого цим Кодексом або іншими законами.

Ч. 2 цієї статті передбачено, що для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи встановлюється шестимісячний строк, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Аналіз зазначених норм дає підстави зробити висновок, що шестимісячний строк звернення до суду в адміністративному судочинстві є загальним і застосовується, якщо інше не встановлено цим Кодексом або іншими законами.

Згідно з ч. 3 ст. 122 КАС для захисту прав, свобод та інтересів особи цим Кодексом та іншими законами можуть встановлюватися інші строки для звернення до адміністративного суду, які, якщо не встановлено інше, обчислюються з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів.

Отже, КАС передбачає можливість встановлення цим Кодексом та іншими законами спеціальних строків звернення до адміністративного суду, які мають перевагу в застосуванні порівняно із загальним шестимісячним строком, визначеним у ч. 2 ст. 122 цього Кодексу.

Водночас, у зазначених положеннях КАС відсутні норми, що регулювали б порядок звернення осіб, які перебувають (перебували) на публічній службі, до адміністративного суду у справах про стягнення належної їм заробітної плати у разі порушення законодавства про оплату праці.

Умови проходження більшості видів публічної служби, зокрема й у питаннях щодо оплати праці, регулюються як спеціальним законодавством, так і загальними нормами трудового законодавства, тобто нормами законодавства про працю.

Водночас ч. 1 ст. 233 КЗпП України, яка регулює строки звернення до суду за вирішенням трудових спорів, встановлено норму про те, що працівник може звернутися з

заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду в тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, а у справах про звільнення - в місячний строк з дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки.

Отже, право на заробітну плату не обмежується будь-яким строком щодо судового захисту і такий висновок прямо випливає з указаної норми.

Грошове забезпечення підлягає індексації відповідно до закону. Індексція грошового забезпечення військовослужбовцям здійснюється в порядку та розмірах, установлених законодавством.

П. 2 Порядку № 1078 визначено, що індексації підлягають грошові доходи громадян, одержані в гривнях на території України, які не мають разового характеру, зокрема, грошове забезпечення військовослужбовців.

Ст. 18 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 05 жовтня 2000 року № 2017-III індексацію доходів населення, яка встановлюється задля підтримання достатнього життєвого рівня громадян та купівельної спроможності їх грошових доходів в умовах зростання цін, віднесено до державних соціальних гарантій, що, згідно зі ст. 19 цього Закону, є обов'язковими для всіх підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності.

Аналіз наведених правових норм дає підстави для висновку, що індексація є складовою заробітної плати (додатковою заробітною платою) і у разі порушення законодавства про оплату праці в частині її виплати працівник має право звернутися до суду з позовом про стягнення належної йому індексації заробітної плати без обмеження будь-яким строком, як це передбачено ч. 2 ст. 233 КЗпП України. До того ж на військовослужбовців поширюється дія КЗпП України, в тому числі вказаної статті, у тих випадках, коли спеціальним законодавством не врегульовані особливості щодо строку звернення до суду з позовом про стягнення належного військовослужбовцю суми грошового забезпечення.

Таке правозастосування узгоджується з висновками Верховного Суду, викладеними в постанові від 29 вересня 2021 року у справі № 160/8332/20.

Як наслідок, суд відхиляє аргументи відповідача щодо пропуску позивачем строку звернення до суду з цим позовом.

Розподіл судових витрат.

Відповідно до ч. 1 ст. 139 КАС при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

При частковому задоволенні позову судові витрати покладаються на обидві сторони пропорційно до розміру задоволених позовних вимог. При цьому суд не включає до складу судових витрат, які підлягають розподілу між сторонами, витрати суб'єкта владних повноважень на правничу допомогу адвоката та сплату судового збору (ч. 3 ст. 139 КАС).

Докази здійснення сторонами судових витрат суду не надані, а тому судові витрати розподілу не підлягають.

Враховуючи викладене та керуючись ст. ст. 241, 242, 243, 244, 245, 246, 250, 251, 255 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

вирішив:

1. Адміністративний позов Павловського Сергія Васильовича (РНОКПП: 2662914595, місце проживання: 87500, Донецька обл., м. Маріуполь, вул. Бахчиванджи, буд. 15, кв. 9) до Військової частини 3057 Національної гвардії України (ідентифікаційний код: 23313948, місцезнаходження: 87525, Донецька обл., м. Маріуполь, пр. Нахімова, буд. 186) про дій

протиправними та зобов'язання вчинити певні дії – задовольнити частково.

2. Визнати протиправними дії Військової частини 3057 Національної гвардії України, які полягали у нарахуванні та виплаті індексації грошового забезпечення Павловського Сергія Васильовича в період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року включно без застосування базового місяця – січень 2008 року.

3. Зобов'язати Військову частину 3057 Національної гвардії України нарахувати Павловському Сергію Васильовичу індексацію грошового забезпечення за період з 01 грудня 2015 року по 28 лютого 2018 року включно із застосуванням базового місяця – січень 2008 року та виплатити її з урахуванням фактично виплачених сум.

4. В іншій частині позовних вимог – відмовити.

5. Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

6. Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку шляхом подання апеляційної скарги до Першого апеляційного адміністративного суду протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

7. Повне судове рішення складено 30 травня 2022 року.

Суддя

Т.О. Кравченко

